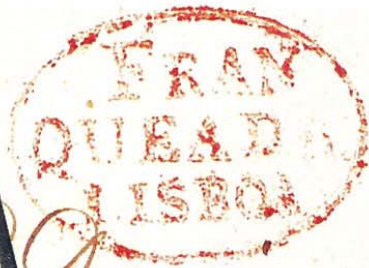

IBERIA

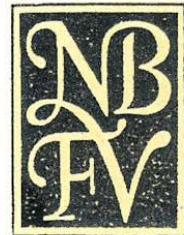
K.
OMB. 1
23-7-86

Domingos

Kontaktgroep
Spanje - Portugal

Kontaktgroep Spanje - Portugal

ISSN-nr. : 1384-1068

KvK-nr. : 40411878 (Den Haag)

Nr. 60 september 2002

INHOUD :

Van het secretariaat	1
Iberia evenementen agenda	2
Vraag en aanbod	3
KSP Website/Diversen	5
Vraagbaak	8
Don Luis I, de 500 Reis zwart	10
Gebrek aan frankeerzegels tijdens de Spaanse BO	12
Rode Kruis 1 ^{ste} zegel (deel 2)	15

Van het secretariaat

Op **zaterdag 28 september 2002** zal een bijeenkomst plaatsvinden in het Bondsbureau, Zeelantlaan 11 te Utrecht.
Telefoon zaal: 030 - 2800.128.

De zaal is vanaf 10.00 uur beschikbaar.
Aanvang van de bijeenkomst : 11.00 uur.
Koffie (etc.) en belegde broodjes zijn aldaar - tegen betaling - aanwezig.

AGENDA :

1. Opening;
2. Ingekomen stukken;
3. Bestuursmededelingen ;
4. Rondvraag.

De zaal in Utrecht is te bereiken:

- **Per auto:** vanuit richting Arnhem op snelweg na Bunnik afslag "Utrecht-Nieuwegein-Hilversum-Breda". Afrit "Utrecht/Jaarbeurs" (Nr. 17). Beneden meteen rechts (Europalaan) en meteen weer linksaf "Hollantlaan". Bij pleintje (\pm 100 meter) rechtsaf, de "Vrieslantlaan" op en - na pleintje - linksaf = "Zeelantlaan";

Vanuit richting Den Haag bij verkeersplein "Oudenrijn" richting Arnhem/Utrecht aanhouden. Kort daarna richting/afslag Houten/Utrecht en na de brug over het Amsterdam-Rijnkanaal de afslag "Utrecht/Jaarbeurs" (afrit 17). Onderaan afrit linksaf de "Europalaan" op. Onder viaduct door en links, bij verkeerslichten, "Hollantlaan" op. Na pleintje (\pm 100 meter) rechtsaf, de "Vrieslantlaan" op en - na pleintje - linksaf = "Zeelantlaan".

- **Per openbaar vervoer:** Vanuit Utrecht CS met de sneltram richting Nieuwegein, halte "Kanaleneiland-Zuid" of vanuit CS met bus 7 tot eindpunt.

Ook tijdens deze bijeenkomst vindt de gebruikelijke veiling plaats.
Schriftelijk bieden: De biedbriefjes dienen uiterlijk een dag voor de bijeenkomst aanwezig te zijn bij de veilingadministratie.

Volgende bijeenkomsten

De volgende bijeenkomst wordt gehouden op :
zaterdag 23 november 2002 te Utrecht (Portugese dag!)

Iberia evenementen agenda

In deze rubriek vestigen wij graag uw aandacht op grote nationale- en internationale tentoonstellingen en evenementen die georganiseerd worden m.b.t. de SPAANSE en PORTUGESE filatelie, zowel in binnen- als buitenland. Wellicht kunt u deze informatie gebruiken bij het plannen van uw volgende (vakantie-)reis. Als u bijdragen voor de agenda heeft, dan kunt u deze insturen naar Hans Vinkenburg (j.a.vinkenburg@freeler.nl). Van Henk Veen vernamen wij dat de Portugese informatie wellicht te vinden is op internet, zoals op de sites : www.pasta-aberta.pt/web/afal of op www.caleida.pt/filatelia/

2002

K.S.P. bijeenkomsten in 2002:

Dit jaar worden nog 2 bijeenkomsten gehouden, allebei op de gebruikelijke plaats in het Bondsbureau van de NBFV te Utrecht. De data van de bijeenkomsten zijn: 28 september en 23 november 2002. Noteert u deze data vast weer in uw agenda. De laatste bijeenkomst op 23 november is de Portugese Dag die traditiegetrouw wordt georganiseerd door Koos Fase. Gratis hapjes en drankjes zijn dan aanwezig, u komt toch ook ?!

27 September tot 2 Oktober 2002:

In Barcelona wordt de 'FERIA DEL SELLO Y DE LA MONEDA 'FILABARNA 2002' gehouden die gewijd is aan de Spaanse kunstenaar/architect Gaudi. De tentoonstelling wordt gehouden in de 'Jardines de la Sagrada Familia' (tuinen van de onvoltooide kathedraal La Sagrada Familia, tussen de straten Sardenya en Sicilia. De moeite waard als u in Barcelona moet zijn.

28 en 29 September 2002:

Alhoewel niet specifiek gericht op Spanje en/of Portugal is het toch vermeldenswaardig: 2 x per jaar wordt in Antwerpen een zeer grote beurs gehouden in het Bouwcentrum, Jan van Rijswijcklaan 191, direct langs de rondweg in de richting Brussel (maar nog voor de afslag Brussel). Naast vooral Belgische en Nederlandse stands vindt u er veel handelaren uit Frankrijk, Monaco, Italië en Engeland (veel meer dan op de Filateliebeurs in Loosdrecht). En zelfs als u na afloop nog een pintje drinkt op de Grote Markt bent u nog dezelfde dag thuis.

17 tot 24 November 2002:

In Salamanca wordt in November de nationale postzegeltentoonstelling voor de jeugd gehouden: EXPOSICION NACIONAL DE FILATELIA JUVENIL: ESPAÑA 2002. Een goede kans om de mooie stad Salamanca te bezoeken als u deze zomer geen tijd had !

12 tot 15 December 2002:

Ieder jaar in december wordt weer de jaarlijkse grote postzegelbeurs in Madrid gehouden, de 'FERIA Y EXPOSICION FILATELICA FILATELIA 2002'. Deze beurs is zeer de moeite waard en gemakkelijk bereikbaar per openbaar vervoer. Het Palacio de Exposiciones y Congresos is te vinden in de Paseo de la Castellana tegenover het voetbalstadion Bernabeu. Goed te combineren met een bezoek aan de musea van de Spaanse Correos en van de FNMT en met de zondagse postzegelmarkt op de Plaza Major.

Vraag en Aanbod

Eindelijk! De “KSP Website”

De afgelopen maanden hebben “webmaster” Ton van den Berg (mede-oprichter van KSP!!) en Frits van Beekum de website van onze vereniging geconstrueerd, en met succes!!

Bezoek deze website en indien u een constructieve bijdrage ter verbetering van deze website kunt geven, verzoeken wij u dit aan Frits van Beekum kenbaar te maken.

Diversen

De BKD-KSP Keuringsdienst faciliteiten

Vorig jaar werd u uitgebreid geïnformeerd over de service die wij als enige filatelistische vereniging in Nederland aan onze leden kunnen bieden: het tegen gereduceerde tarieven keuren van zegels van Spanje en Portugal in een uniek samenwerkingsverband tussen de Bondskeuringsdienst (BKD) en KSP. In ons November nummer vond u een opsomming van de toepasselijke voorwaarden en tarieven; de keuringskosten zijn NIET afhankelijk van de cataloguswaarde. Graag vestigen wij hier nogmaals uw aandacht op, door uw twijfelachtige zegels te laten keuren kunt u eindelijk een eind maken aan de knagende onzekerheid. Of u kunt een hoop geld besparen als u een twijfelachtige zegel koopt! Keuringsaanvraagformulieren en nadere informatie kunt u verkrijgen bij Frits van Beekum of Hans Vinkenborg.

De excursie van de Werkgroep Papiersoorten is vertraagd

Voor de geplande excursie naar de Papierfabriek Middelste Molen te Loenen in Gelderland hadden zich zo'n 10 mensen aangemeld, maar de excursie kon op de geplande datum niet doorgaan wegens vakantie van de molenaar! Er wordt nu een nieuwe datum gezocht waarop deze excursie alsnog kan doorgaan en zodra deze bekend is worden de mensen die zich al hadden opgegeven hierover geïnformeerd. Er zijn geen organisatie- of toegangskosten. U kunt zich dus alsnog aanmelden als u ook iets meer wilt weten over het proces van papier maken zoals dat vroeger op ambachtelijke wijze plaatsvond. De eigenaar geeft tekst en uitleg. Na afloop vindt de evaluatie plaats in het dichtstbijzijnde cafe(het 1^e drankje wordt door KSP betaald, de rest komt voor uw eigen rekening).

Zomerveiling 2002

Ook dit jaar heeft KSP/Iberia weer een zomerveiling georganiseerd, naast de 4 veilingen die tijdens de bijeenkomsten worden gehouden. De veiling was een succes want er waren meer biedingen dan vorig jaar en maar liefst 23 leden hebben biedingen uitgebracht. De totale omzet lag rond de 1.800 euro hetgeen ook meer is dan vorig jaar. Doordat over de verkopen totaal 15% provisie naar de vereniging gaat kan gesteld worden dat dankzij de bieders ook de vereniging er iets moois aan over gehouden heeft. De toegewezen kavels zijn medio augustus naar de kopers gezonden; voor zover u de meegezonden factuur nog niet betaald heeft verzoeken wij u deze spoedig te voldoen. Inmiddels worden de voorbereidingen getroffen voor de zomerveiling 2003.

Catalogiverkoop via KSP

In Juni jl. heeft de uitlevering plaatsgevonden van alle catalogi van Spanje die begin dit jaar via KSP waren besteld. Doordat Hans Vinkenburg op de terugweg van de tentoonstelling in Salamanca onze leverancier in Madrid had aangedaan konden de portokosten van Spanje naar Nederland worden bespaard. Een halve koffer vol catalogi voor meer dan 20 leden konden zo gratis meevliegen. Omdat KSP een forse korting krijgt waarvan de helft ten goede komt aan KSP (en de helft aan de kopers) kon ook van deze geslaagde actie weer een positieve bijdrage aan de kas worden genoteerd. Dankzij de kopers! De uiteindelijke prijs waarvoor kon worden geleverd lag hierdoor onder de winkelprijs in Spanje !! Er staat voor dit jaar geen nieuwe ronde bestellingen gepland.

Spaanse en Portugese filatelie online

Er komen steeds meer nieuwsbrieven en tijdschriften gratis beschikbaar via internet waarop u zich kunt abonneren. Deze informatie is wel in het Spaans of in het Portugees en deze en vele andere sites zijn terug te vinden op de pagina 'links' van KSP. De meest interessante nieuwsbrieven kunt u verkrijgen door u op te geven op de sites:

voor Spanje: **www.filatelia-fundacionadf.com**

en voor Portugal: **www.filatelicamente.online.pt**

Een abonnement is gratis en o.i. zeer de moeite waard!

Kontakten gezocht

Van een niet-lid ontvingen wij de vraag of één van onze leden in het bezit is van een overzicht van de franker-tarieven van de voormalige Portugese koloniën Zambezia, Tete en Quelimane; hij bezit enkele brieven uit het gebied rond de rivier de Zambezi en probeert de tarieven te verklaren. Als iemand de posttarieven kent of nadere informatie heeft kan hij contact met deze persoon opnemen op tel.nr. 00351 21 321 21 21

Ons nieuwe lid in de USA, de heer Delbeke, verzocht ons u te vragen wie er in het bezit is van materiaal (koop of ruil) met stempels van Moçambique, het speerpunt van zijn verzameling. Ook informatie over deze specialisatie is van harte welkom. Ook als u dergelijk stempelmateriaal bezit van Spaans Marokko is hij zeer geïnteresseerd. Wellicht kunt u hem van dienst zijn. Hij is per e-mail te bereiken op het adres :

of via Henk Veen van het secretariaat.

Rondzendverkeer via de heer Persoon

Zoals de meesten van u weten wordt al vele jaren door de heer Persoon een rondzenddienst georganiseerd waarin steeds weer een keur van zegels wordt aangeboden die elders vaak niet verkrijgbaar is. Het aangeboden materiaal kunt u op uw gemak thuis bekijken en u bent tot niets verplicht. De prijzen zijn in een goede verhouding tot de kwaliteit en zeldzaamheid van de aangeboden zegels. Deelname aan het rondzendverkeer is gratis maar u moet natuurlijk wel de portokosten betalen voor doorzending naar het

volgende lid op de lijst. U kunt zich rechtstreeks opgeven bij de heer Persoon (tel.nr. 070-362.7171) of via ons secretariaat. Van harte aanbevolen!

VRAAGBAAK

In deze rubriek 'vraagbaak' kunt u vragen of problemen aan de leden van Iberia voorleggen waarop u zelf geen antwoord weet. Dit kunnen vragen zijn met betrekking tot zegels, maar ook m.b.t. onbekende stempels, vreemde opdrukken, vermeende vervalsingen, literatuur, etc. Het staat vanzelfsprekend niet vast dat uw vraag of probleem zal worden opgelost, maar ... niet geschoten is altijd mis !! Alhoewel de redactie van dit blad zijn best zal doen om de vragen te beantwoorden, is het echt noodzakelijk dat **iedereen** die een plausibele oplossing voor de opgeworpen vragen kent zijn reactie doorgeeft aan **Frits van Beekum** (Portugal) of **Hans Vinkenburg** (Spanje). Verbazingwekkend weinig leden maken gebruik van deze service; wij kunnen ons niet voorstellen dat u niet ook soms met vragen zit en daarom vragen wij uw actieve participatie: zonder uw inzendingen en reacties op de vragen van andere leden zal deze rubriek niet kunnen bloeien. Kijk uw verzameling nog eens na voor 'vreemde eenden in de bijt' en stuur uw eenden in. Uw reactie wordt zeer op prijs gesteld !!

In de vraagbaak van April jl. toonden wij een fraai blok zegels van Nico Beek dat waarschijnlijk iets met de Spaanse Burgeroorlog (1936-39) te maken heeft, maar dat toch ook door de specialisten van de Spaanse Burgeroorlogperiode niet kon worden thuisgebracht. Tot dusverre hebben wij nog geen reacties op dit blok zegels ontvangen dus verzoeken wij u om uw literatuur en documentatie nogmaals te doorzoeken voor informatie.

De andere zegel die de vorige keer getoond werd is wel opgelost: de zegel van de UNIO CATALANISTA met de afbeelding van 'St. Joris met de draak'. Van Willem Roemer ontvingen wij het verlossende antwoord; hij stuurde ons een kopie van enkele bladzijden van het boek Spanish Separatist Stamps door S. Nathan dat destijds gepubliceerd is als nummer 8 in de reeks van de Spanish Philatelic Society Bookclub in Engeland. In dit boekwerkje worden zegels beschreven die uitgegeven zijn door afscheidingsbewegingen in Spanje, zoals de Unio Catalanista. Deze organisatie werd opgezet door de fanatiekeling Prat de la Riba in 1891 en was de opvolger van de Centre Catala. Zij streefden naar autonomie voor het gebied begrenst door de provincies Barcelona, Tarragona, Lerida en Gerona en waren tot 1901 zeer

actief tot ze ophielden rond 1906. Het is daarna niet meer opnieuw van de grond gekomen. Overigens bestonden zulke afscheidingsbewegingen op veel meer plaatsen in Spanje, met meer of minder succes. De getoonde zegel werd in genoemd gebied bijgeplakt om opbrengsten te genereren en is uitgegeven van September tot December 1899 met tandingmaat 11 (volgens mij 11 1/2). Er bestaan ook briefkaarten met deze zegel en herinneringsblokjes. De zegels bestaat in 10 kleuren: bruin, vermiljoen, blauw, groen, zwart, olijfgroen, lila, kastanjebruin, karmijn en geel en van elke zegel zijn er rond de 100- tot 300.000 uitgegeven. Al in 1900 volgde een nieuwe emissie met een iets andere voorstelling. In het boek worden een aantal fraaie afbeeldingen getoond van deze zegel op stuk. Deze zegel had dus een politieke achtergrond.

Deze keer hebben we 2 nieuwe inzendingen ontvangen voor identificatie. De eerste zegel komt van Wietze Hoogeveen die in een partijtje deze zegel vond met de opdruk PROVISIONAL. Het betreft een rode ongetande zegel die mij in eerste instantie deed

voorkomen als een fiscaalzegel. Op de zegel is links een afbeelding te zien van een wapen met daarboven een vogel en rechts in witte letters (onder de opdruk): 'Republica of Colombia / TIMBRE / Departamental de Santander / cincuenta 50 centavos' en in het zwart is een opdruk geplaatst met de woorden 'Provisional. / Corceos de Santander'. Er staat dus niet correos maar corceos, een drukfout. De zegel bevat geen initialen of naam van een drukkerij. In het paars is een deel van een ovaalvormige stempel te zien die niet is te lezen, behalve in het midden waar nog net de letters 'rreos' te lezen zijn, waarschijnlijk de laatste letters van het woord correos. Alhoewel je door het woord Santander in eerste instantie op het verkeerde been wordt gezet bleek deze zegel al snel terug te vinden te zijn in de catalogus onder Colombia; Santander is hier het bergachtige centraal Colombiaanse departement Santander. Het is geen fiscaalzegel maar een

reguliere postzegel. En daarmee is deze vraag dus direct opgelost.

Zelf kocht ik onlangs ook een partijtje en daarin zat de fraaie DON BOSCO zegel die hierbij wordt afgebeeld. De zegel is lichtblauw/ultramarijn van kleur en zal wel weer zijn uitgegeven om één of ander goed doel te dienen, want er staat op:

'DON BOSCO / ESCUELA SALESIANA / DE ARTES Y OFICIOS / CARTAGENA'.

Verder staat onder het zegelbeeld nog de naam van de drukker te lezen: 'Lit. Barranquilla'.

De zegel toont geen waarde of initialen van een graveur. Er kan ook niet uit worden opgemaakt uit welke periode deze zegel komt. De zegel is slecht getand met tandingsmaat 14. Alhoewel er allemaal zwarte vlekken op staan is deze zegel niet postaal gebruikt, waarschijnlijk zijn dit olievlekken. Van deze zegel weet ik nog niets en daarom wordt uw hulp weer gevraagd.

Inmiddels is mij wel duidelijk geworden dat in Spanje door alle jaren heen grote aantallen vignetten voor allerlei goede doelen zijn uitgegeven. Het kan haast niet anders of er moet ooit iemand geweest zijn die een boek geschreven heeft over deze niet oorlogsgerelateerde vignetten. Ik ken echter geen enkel boek over dit onderwerp en daarom verzoek ik alle leden die wel over literatuur beschikken waar zulke algemene vignetten in staan om deze aan mij ter beschikking te stellen zodat ik er een fotokopie van kan maken, tot nut van het algemeen en vooral de lezers van dit blad. Uw reactie wordt met spanning tegemoet gezien.

Hans Vinkenborg

Don Luis I, de 500 Reis zwart (Nú.64)

Bij het bestuderen van de Portugese postzegels val je van de ene verrassing in de andere; of liever van het ene raadsel in het andere.

Bij het nazien van de diverse catalogi blijkt dat het merendeel geen notie heeft van de achtergronden. Buiten Portugal wordt meest de Yvert gehanteerd tot groot verdriet van de Portugese verzamelaar die in zijn buitenlandse handel geconfronteerd wordt met veel lagere prijzen dan zijn Núcleo aangeeft.

Is de Yvert oppervlakkig, de Santos is maar weinig beter en ook de Núcleo geeft geen wezenlijke informatie; meest gaat het om noteringen.

Alleen de vroegere "Simões Ferreira" is de enig betrouwbare catalogus qua informatie. Klassiek is de strijd tussen Santos en Simões over de postwaarde van de Monarquia de Norte zegels.

De veilingcatalogus van onze goede vriend Armando Vieira uit Porto bracht weer zo'n raadsel dat nergens in de catalogi te vinden is. De 500 Reis zwart, Núcleo nummer 64, werd gebruikt in de veiling gebracht met tanding $12 \frac{1}{2}$ (bekend) en $13 \frac{1}{2}$ (volstrekt onbekend). De violette 500 Reis, Núcleo

nummer 65, is wel te vinden in 12 ½ en 13 ½, deze laatste is echter 8 keer zo duur.

De violette 500 Reis werd als postzegel gebruikt en de 500 Reis zwart als telegraafzegel. Een mooie ster in het zwarte beeld van Luis I is de correcte gebruikte zegel. Een perforatie dus die aangeeft dat dit zegel gebruikt is volgens de regels. Toch beschouwt de Yvert de perforatiester als een beschadiging en prijst het zegel op 10% van de waarde gebruikt. Gelukkig veilt Vieira de sterperforatie op zijn waarde.

Alleen is de 13 ½ tanding volstrekt onbekend, buiten de herdrukken om!

Als de catalogi geen uitsluitel bieden grijpen wij naar Oliveira Marques, de stokoude Portugese hoogleraar geschiedenis die tevens 3 boekwerken over het ontstaan van de Portugese zegels publiceerde.

Bij de meeste emissies was hij lijfelijk aanwezig en verder vergaarde hij zijn informatie uit de boeken van de Casa da Moeda en de posterijen. Hij bestudeerde wetsvoorstellen en zocht drukinktnota's en papierrekeningen tot de bodem uit. In zijn beoordeling van de Luis I zegels vermeldt hij het ontstaan van de 500 Reis zwart als 12 ½ tanding, maar vermoedt dat er een hele schaarse 13 ½ mogelijk op de markt is geraakt. Om de zaak nog gecompliceerder te maken, geeft hij in een voetnoot aan dat er in de archieven van de Casa da Moeda gegevens te vinden zijn die duiden op enkele vellen 11 ½ perforaties; in totaal 2.400 stuks, zodat wij met 3 verschillende tandingen geconfronteerd worden, waarbij de 11 ½ en 13 ½ praktisch onmogelijk zijn.

Echter niet onmogelijk voor Frits van Beekum, onze onvolprezen voorzitter, die mij meedeelde de 3 tandingen te bezitten!

Oliviera Marques consulteert herhaaldelijk in zijn werken Carlos George, onze Hollandse specialist in Portugal in vroegere dagen.

Gelukkig hebben wij onze Frits als hedendaagse specialist voor moeilijke zaken!

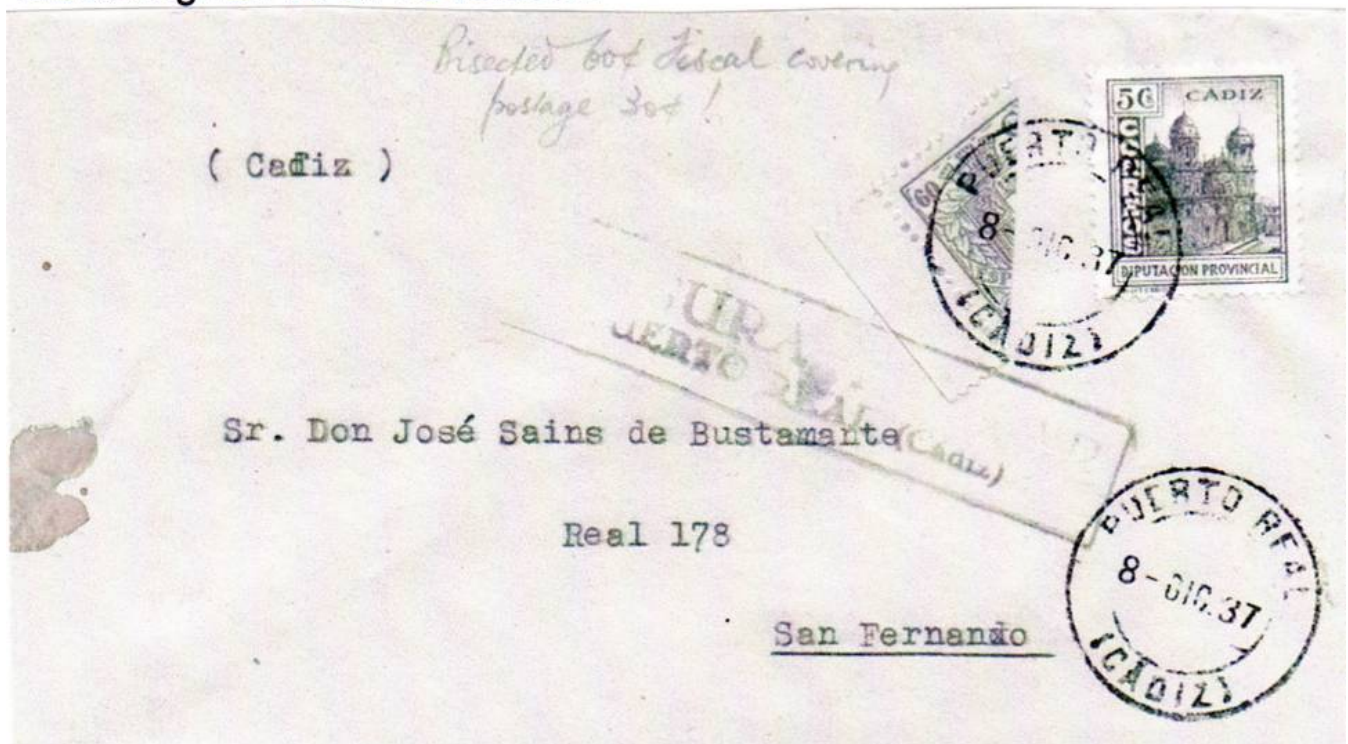
Jan van Gerwen

Gebrek aan frankeerzegels/betaalmiddelen tijdens de Spaanse burgeroorlog 36/39

Vooraf in 1937 was er door de verovering en vernieling van zowel republikeinse als nationalistische steden en plaatsen een groot tekort aan wettige frankeergeldige zegels en munten aan beide zijde. Om aan dit tekort tegemoet te komen werd een oude wet van stal gehaald waarin beschreven

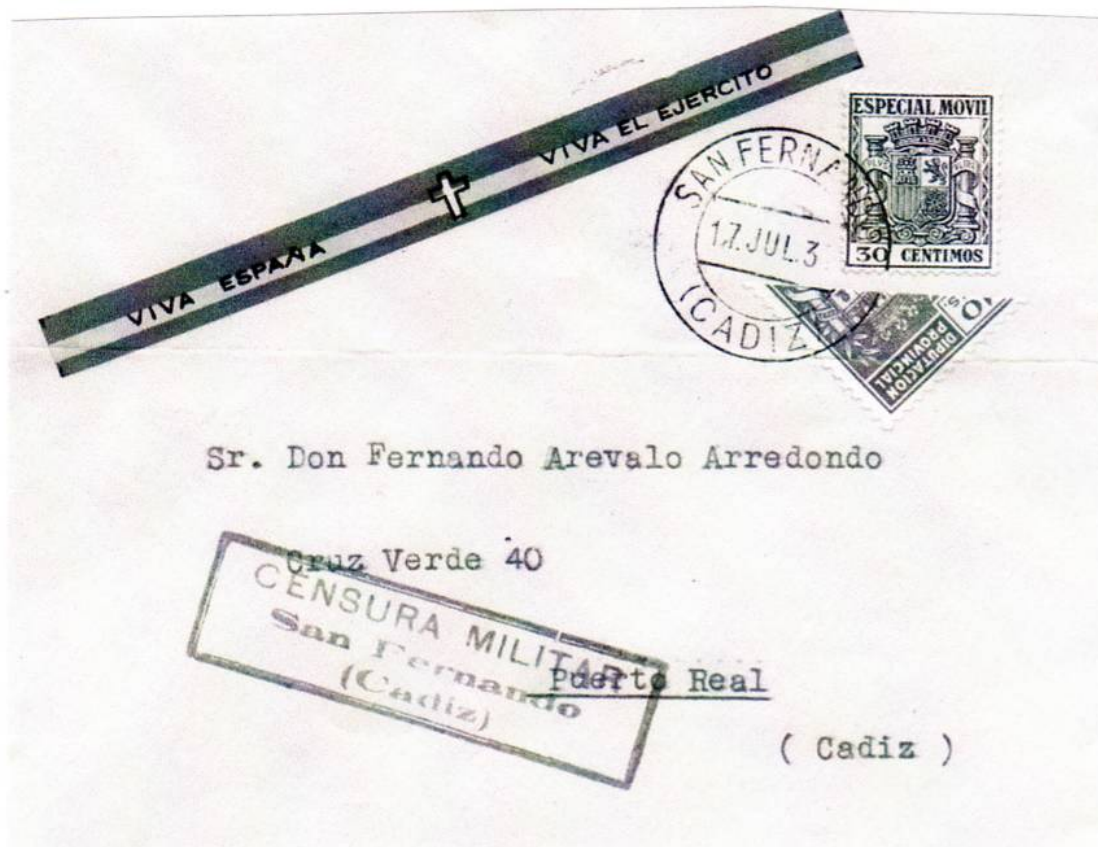
was dat in noodsituaties allerlei fiscaalzegels en gehalveerde zegels als wettige frankering gebruikt mochten worden. Brieven met fiscaalzegels verstuurd door nationalisten komt u soms tegen op beurzen ed. Op republikeinse poststukken zijn ze zeldzamer aangezien door de opmars van de nationalisten deze brieven vernield werden zodat de mensen niet meer in het bezit waren van voor hun belastend materiaal. In een vorig artikel heb ik al enige voorbeelden getoond van het gebruik van fiscaalzegels op brieven vanuit de nationalistisch zone (Zie artikel : Wie was Sr. Don Tomas Herani in IBERIA nr. 53). Enige voorbeelden van gehalveerde zegels om aan de juiste frankering te voldoen zal ik hieronder tonen.

Als eerste een brief afgestempeld op 8 december 1937, waarop een gehalveerde Especial Movil zegel van 60 ct. is geplakt om aan de juiste frankering van 30 ct. te voldoen.

In de stad Cadiz moest verplicht een toeslagzegel van 5 ct. naast de officiële frankering op post en postwaardestukken geplakt worden om de oorlog te financieren. Op de volgende brief werd aan deze eis voldaan door een 10 ct. Toeslagzegel te halveren (zie volgende bladzijde).

Tot zover het gebrek aan frankeergeldige zegels gedurende deze periode. Een apart verhaal is het gebrek aan wettige betaalmiddelen in deze periode vooral aan republikeinse zijde.

Naast speciale bankbiljetten werden in 1938 zegelmunten in omloop gebracht om als wettig betaalmiddel te gebruiken. Deze ronde munten waren van bruinrood karton en hadden een diameter van 35 mm. Op de voorzijde de afbeelding in zwart het wapen van de republiek en op de achterzijde een zegel geplakt die de waarde aangaf.

De wettelijke uitgaven waren:
 10 ct. Fiscaalzegel ed. 50
 15 ct. Fiscaalzegel ed. 65
 5 ct. Zegel ed. 681
 25 ct. Zegel ed. 685

Enige maanden later is er een uitgifte gekomen van de 10 ct. ed. 746

Alle andere waarden die u evt. tegenkomt zijn geen officiële uitgaven en dus namaak.

Door het vele gebruik van deze zegelmunten zien ze er smoezelig uit. Mocht u zeer gave exemplaren tegenkomen dan kunt u er bijna zeker van zijn dat dit namaak is en ik raad u daarom aan deze niet te kopen.

Tenslotte een afbeelding van de voor en achterzijde van een zegelmunt met de waarde 25 ct.

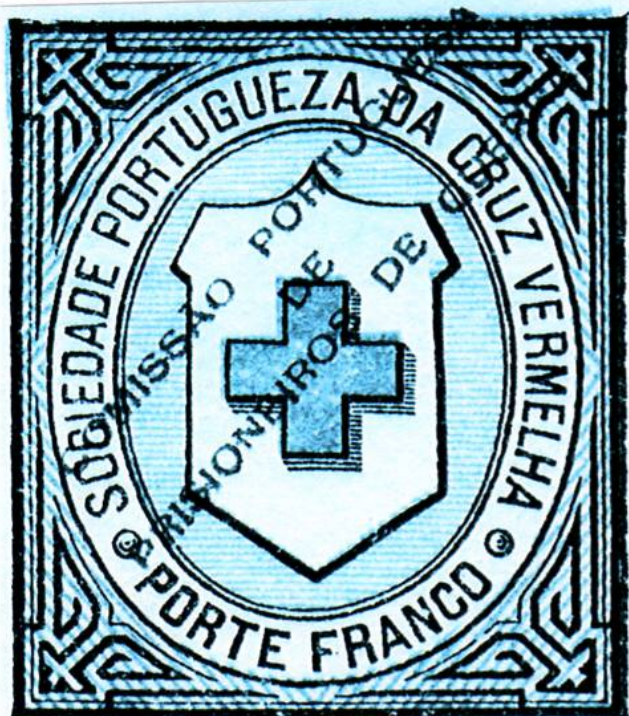
Nico Beek

Rode Kruis 1ste zegel (deel 2)

In IBERIA nummer 59 van april 2002 hebben wij de emissies van de nummer 1 Cruz Vermelha Portugal behandeld.

Tussen 1890 en 1926 werden 196.000 zegels in 5 emissies gefabriceerd, waarvan er 158.400 verbruikt werden en 27.000 verbrand. In totaal heeft zegel 1: 8 variëteiten.

De laatste en vijfde emissie bedroeg 56.000 stuks, waarvan ± 10.000 in 1931 via de Casa da Moeda ter verkoop werden aangeboden. De zegel met 11 ½ tanding, rosa en zwart Pontinhado, van mei 1916 vormde nu de bases

van zegel Núcleo nr. 2 door opdrukje; alleen deze zegel werd daartoe gebruikt. over de oplage van zegel nummer 2 kan alleen gegist worden; zeker is dat er nooit meer dan 46.000 kunnen zijn geweest als wij de 5^e emissie van nr. 1 geheel aan de opdrukversie toeschrijven, hetgeen niet aannemelijk is.

In mei 1916 werden door de Casa da Moeda 15.400 5^e emissie zegels aan het Rode Kruis geleverd en in december nogmaals 10.000. Tenslotte uit de zelfde emissie 21.000 in 1918. Marques concludeert uit gegevens van de Casa da Moeda administratie en de opdruknota's Van firma M. Corrêa dos Santos in Lisboa aan het Rode Kruis dat er een eerste

opdrukoplage van hoogstens 15.400 is geweest en concludeert dat enkele latere opdrukoplages nooit hoger zijn uitgevallen. Hij geeft geen indicaties hoe hij aan die getalgegevens is gekomen en hij lijkt het ook niet precies te weten. Als opdrukdatum vermeldt hij juli of augustus 1916, waarbij opgemerkt dient te worden dat Portugal al in maart 1916 met Duitsland in oorlog kwam.

Volgens Marques zijn er maximaal 30.000 "nummer 2" zegels uitgegeven, maar het kunnen er ook veel minder zijn.

Als we alleen al zien dat er van de 5^e emissie nummer 1 zo'n 46.000 stuks verbruikt zijn en wij zien tevens dat de prijs ervan, gebruikt en postfris, zeer laag ligt, kunnen we concluderen dat deze zegels vaak voorkomen, wat weer de theorie tegenspreekt dat er van de 46.000 zo'n 30.000 voor nummer 2 zijn gebruikt. Zoals al eerder vermeld, werden 10.000 zegels nooit afgeleverd en vanaf 1931 verkocht aan verzamelaars.

Noch bij Marques noch bij alle catalogi zijn er betrouwbare getallen te vinden en toch staat de 1916 5^e emissie nummer 1 op minder dan 1 Euro gecatalogiseerd terwijl nummer 2 over de 100 Euro bedraagt.

Volgens theorieën van Marques zou dus de 5^e emissie slechts 16.000 verbruikte stuks opleveren tegenover 30.000 nummer 2. Het ligt meer voor de hand aan te nemen dat er minder dan 10.000 nummer 2 gemaakt zijn, maar nergens zijn er de bewijzen te vinden.

Ook is het duidelijk dat de opdruk nummer 2 geen gebruikt exemplaar kan opleveren daar zij alleen in concentratiekampen in Duitsland (en merkwaardigerwijs in Portugal) door krijgsgevangenen op brieven, pakjes of geldzendingen via het Rode Kruis in Portugal en Genève ontvangen zijn. Het valt niet aan te nemen dat krijgsgevangenen de nummer 2 zegel gingen afweken en drogen in hun gevangenkampen; ze hadden wel andere zorgen.

Hoe is nu de opdruk van nummer 2 tot stand gekomen. Diverse catalogi vermelden 1916 en andere 1917, maar Marques houdt het op juli/augustus 1916.

Op 19 april 1916 werd de Comissão Portuguesa de Prisoneiros de Guerra opgericht als onderdeel van het Portugese Rode Kruis en de Commissie had als zodanig de portvrijdom voor intern verkeer. Daarnaast werd er portvrijdom gegeven op particuliere zendingen van brieven, pakjes en geld ontvangen door het Rode Kruis en doorgezonden, naar Portugese krijgsgevangenen in Duitsland alsmede naar Duitse en Oostenrijkse krijgsgevangenen in de Portugese kampen op het eiland Terceira (Açores). Familie en vrienden konden dus, via het Rode Kruis, gratis de krijgsgevangenen van post voorzien en wel van beide kanten.

Hoewel het nergens vermeld wordt, nemen wij aan dat de frankering met Rode Kruis nummer 1 en 2 door het Rode Kruis geschiedde en dat particulieren hun post voor doorzending aan het Rode Kruis aanboden. En dat Duitse post ook bij het Portugese Rode Kruis werd aangetekend voor doorzending aan de Duitse en Oostenrijkse gevangenen, al dan niet door het Rode Kruis van zegels voorzien. Vele zendingen waren ook ongefrankeerd. Het was uiteraard niet zo dat krijgsgevangenen zelf postzegels hadden via het Rode Kruis; er was allang op Wereld Post Conventies besloten dat alle gevangenen post zonder frankering mochten sturen (Rome 1906 en Washington 1912).

De Rode Kruiszegels hebben dus alleen betrekking op interne verzendingen en familiepost (nummer 2) voor gevangenen.

Wordt vervolgd!

Jan van Gerwen